

Nástroje ochrany ŽP

Jana Soukopová

[Nástroje ochrany ŽP]

1. Zvyšování povědomí veřejnosti v otázkách životního prostředí, environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
2. Právní nástroje
3. Ekonomické nástroje
4. Dobrovolné nástroje
5. Informační nástroje
6. Nástroje strategického plánování
7. Nástroje zapojování veřejnosti
8. Výzkum a vývoj
9. Mezinárodní spolupráce
10. Institucionální nástroje

[Ekonomické nástroje]

- Poplatky za znečišťování životního prostředí
- Poplatky za využívání přírodních zdrojů
- Uživatelské poplatky
- Daně
- Sankční platby (pokuty, přirážky)
- Daňové úlevy
- Finanční podpory
- Úlevy (v placení poplatků, ostatní úlevy)
- Depozitně refundační systémy (zálohování, recyklační poplatky)
- Obchodovatelná emisní povolení.
- Environmentální pojištění.

[Poplatky za znečištění ŽP]

- poplatky za znečišťování ovzduší,
- poplatky za vypouštění odpadních vod,
- poplatky za ukládání odpadů na skládky,
- poplatky za spalování odpadů,
- poplatky za hluk,
- administrativní, resp. místní poplatky

Poplatky za využívání přírodních zdrojů

- poplatky za odběry podzemní vody,
- poplatky za odběry vody z vodních toků,
- odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu,
- poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa,
- úhrady z dobývacího prostoru a z vydobytých vyhrazených nerostů,
- poplatky za kácení dřevin.

[Uživatelské poplatky]

- pokrytí nákladů kolektivních služeb
- financování místních vlád
- sběr odpadu, stočné
- poplatky/daně za užití přírodních zdrojů:
 - poplatky za odběry podzemní vody
 - poplatky za odběry povrchových vod
 - odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu
 - poplatky za odnětí pozemků plnicích funkci lesa
 - úhrady z dobývacího prostoru
 - úhrady z vydobytých vyhrazených nerostů
 - poplatky za kácení dřevinpoplatky za spotřebu látek poškozujících ozonovou vrstvu,
 - poplatky za užívání vybraných umělých hnojiv a pesticidů,
 - poplatky za používání tašek z umělých hmot, apod.

[Daně]

- daně k ochraně životního prostředí x komunální (místní) daně
- V současné době sválená ekologická daňová reforma a její harmonogram
- Daně na energie
 - dle obsahu energie v palivech
 - dle obsahu uhlíku
 - elektřina, fosilní zdroje, obnovitelné zdroje energie vyčleňovány
 - daně k ochraně životního prostředí
 - komunální (místní) daně
- poplatky/daně na výrobky
 - za spotřebu látek poškozujících ozónovou vrstvu,
 - za užívání vybraných umělých hnojiv a pesticidů,
 - za užívání baterií,
 - za používání tašek z umělých hmot apod.

[Daňové úlevy]

- v rámci DPH,
- v rámci spotřebních daní,
- v rámci daní z příjmů,
- v rámci silniční daně,
- v rámci daně z nemovitostí,
- v rámci daně dědické a darovací.

[Finanční podpory]

- granty, dotace, dary:
 - ze státního rozpočtu,
 - z účelových fondů,
 - z evropských fondů
 - z mezinárodních fondů
- výhodné půjčky (soft loans),
- garance úvěrů.

Flexibilní tržní mechanismy - obchodovatelné povolení

- převoditelné kvóty („cap and trade“)
- kredity na snížení emisí
- průměrné limity na obdobné výrobky
- převoditelné uživatelská práva
- převoditelná práva čerpat přírodní zdroje

[Dobrovolné nástroje]

- označování ekologicky šetrných výrobků – ecolabelling, včetně podpory tzv. zeleného nakupování,
- zavádění environmentálních systémů řízení podle EMAS nebo ISO 14001,
- uplatňování principů čistší produkce,
- uzavírání dobrovolných dohod ústící v závazky organizací používat šetrnější technologie a postupy z hlediska dopadů na ŽP
- nástroje podporující změnu vzorců potřeby a výroby jako jsou LCA, ekodesing, reporting, zelené nakupování,
- nástroje vytváření maloobchodních sítí nabízející výrobky a služby příznivé k ŽP,
- prosazování environmentálních aspektů do základních kritérií pro ozeleňování veřejných zakázek a řady dalších.

[Informační nástroje]

- Jednotný informační systém o životním prostředí,
- integrovaný registr znečišťování,
- www stránky MŽP,
- přístupový portál ŽP,
- mapový server,
- indikátorový server a
- metainformační systém aj.

Nástroje strategického plánování

- strategické a akční plány obcí, měst, mikroregionů, krajů a státu,
 - zásady udržitelného rozvoje
 - propojení ekonomických a sociálních aspektů s oblastí životního prostředí,
- Místní Agenda 21

[Zapojování veřejnosti]

- institut referenda a místního referenda,
- instituce ombudsmana,
- možnosti připomínkování veřejnosti v oblastech tvorby ekonomických, legislativních nástrojů, dotačních politik aj.
- Na místní a regionální úrovni je prioritním nástrojem zapojování veřejnosti **Místní Agenda 21**

[Diskuse]

- Diskuse nad ekologickou daňovou reformou
- Diskuse nad efektivností jednotlivých nástrojů ekologické politiky

Děkuji za pozornost

